

Vergaderjaar 2019–2020

33 042

Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA)

32 761

Verwerking en bescherming persoonsgegevens

Nr. 36

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 juni 2020

Als onderdeel van een Wob-verzoek over signalen mensenhandel en mensensmokkel bij Nigeriaanse asielzoekers heeft het COA korte tijd een document op haar website geplaatst waar signalen van mensenhandel en -smokkel in geregistreerd stonden. Dit document bevatte privacygevoelige informatie. Dit had niet mogen gebeuren. In deze brief zal ik de toedracht van deze zaak uiteenzetten.

Feitelijk verloop

Op 28 januari 2020 heeft het COA een Wob-verzoek ontvangen van het radioprogramma Argos omtrent signalen van mensenhandel en mensensmokkel bij Nigeriaanse asielzoekers. Voor dit Wob-verzoek is een Exel-lijst samengesteld over de periode 1 februari 2017 tot en met 11 februari 2020 met de door het COA geregistreerde signalen omtrent mensenhandel en -smokkel, die tweewekelijks gedeeld worden met het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel (EMM). Deze lijst is door het COA gescreend op persoonsgegevens. De gegevens van alle asielzoekers met een andere nationaliteit dan de Nigeriaanse zijn in het Excel-document verborgen gemaakt. De persoonsgegevens van de vervolgens overgebleven Nigeriaanse asielzoekers zijn gewit.

Op 10 april 2020 heeft het COA, na interne en departementale afstemming, het Wob-besluit met bijbehorende documenten naar Argos verzonden. Argos heeft in navolging hiervan op 5 juni 2020 een nieuw-sitem omtrent de documenten uit het Wob-besluit gepubliceerd. Op 8 juni 2020 heeft het COA, zoals te doen gebruikelijk bij Wob-verzoeken, alle documenten op de website gepubliceerd waaronder de beschreven lijst met signalen van mensenhandel en -smokkel. Op 11 juni 2020 zijn alle bestanden echter van de website verwijderd omdat een van de bestanden foutieve gegevens bevatte. Hierover is Argos geïnformeerd.

Op 15 juni 2020 zijn de bestanden opnieuw gepubliceerd en is het eerder foutieve document vervangen. Tussen de gepubliceerde bestanden bevond zich wederom het bovengenoemde Excel-document met de signalen van mensenhandel en -smokkel. Op 18 juni 2020 heeft Argos het COA over het Excel-document bericht, omdat de verborgen informatie met betrekking tot de personen met een andere nationaliteit dan de Nigeriaanse zichtbaar gemaakt kon worden. Ook het NRC heeft contact opgenomen met het COA over dit document. Na deze signalen zijn wederom alle bestanden die in het kader van Wob-verzoek zijn gepubliceerd van de website van het COA verwijderd. Het bewuste bestand heeft dus uiteindelijk tweemaal 3 dagen online gestaan, te weten tussen 8 en 11 juni 2020 en tussen 15 en 18 juni 2020. Uit onderzoek van het COA blijkt dat 11 succesvolle downloads van dit document zijn geregistreerd vanaf 7 IP-adressen.

Het COA is op 19 juni 2020 een onderzoek gestart naar het datalek. Daarnaast is het datalek gemeld bij mijn departement, de Functionaris voor Gegevensbescherming van het COA en bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Omvang datalek

Het Excel-document bevat 1185 meldingen van signalen over mensenhandel en -smokkel uit de periode 1 februari 2017 tot en met 11 februari 2020, waarvan 87 met betrekking tot asielzoekers met de Nigeriaanse nationaliteit. De signalen kunnen zeer divers van aard zijn en zien niet enkel op slachtofferschap. Omdat de persoonsgegevens van de Nigeriaanse asielzoekers gewit waren, konden deze niet uit het document gehaald worden. De gegevens van de niet-Nigeriaanse asielzoekers die verborgen waren gemaakt konden echter zichtbaar gemaakt worden. Persoonsgegevens met betrekking tot deze groep konden dus achterhaald worden.

In het document staan de namen, geboortedata en de nationaliteiten van mogelijke slachtoffers, daders en getuigen van mensenhandel of -smokkel. In voorkomende gevallen worden gegevens over voertuigen in het kader van een melding genoemd. Ook de COA locatie waar er is gesignaleerd wordt in het bestand genoemd en in sommige gevallen worden daarnaast ook de namen van COA-medewerkers genoemd. Omdat het een lijst met signalen van mensenhandel en -smokkel betreft, omvat het document naar zijn aard geen asielgerelateerde of medische informatie.

Momenteel is er contact met het OM en de politie om de gevolgen die het datalek eventueel heeft voor lopende strafrechtelijke processen en onderzoeken in kaart te brengen. Ook is er contact met de IND ten aanzien van de vraag of dit mogelijke consequenties heeft voor lopende asielzaken. Omdat dit momenteel onderzocht wordt, kan ik hier nog geen duidelijkheid over verschaffen.

Om te voorkomen dat een dergelijk datalek zich in de toekomst weer voor zal doen wordt door het COA momenteel nader onderzocht hoe dit datalek plaats heeft kunnen vinden. Indien blijkt dat de bestaande waarborgen onvoldoende toereikend zijn, zal het COA nadere maatregelen nemen en mij hierover informeren. Hierover zal ik vervolgens in gesprek gaan met het COA.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
A. Broekers-Knol